

הורים בשעת חירום

לשמור על הילדים ועל עצמנו — כי ילדים צריכים הורים נוכחים

אתם האנשים הכי חשובים עבור ילדיכם כי אתם **שם, עקביים, ואמיתיים**. ילדים אינם צריכים הורים בלתי מתפקדים – הם צריכים הורים שמדגמנים כיצד מתמודדים. **הויסות שלכם הוא הבסיס לביטחון שלהם.**

תגובות לפי גיל — מה לצפות ומה לעשות 🧠

6-0 שנים

גיל הרך 🧸

מה לעשות

- שמרו על שגרה קבועה ומוכרת
- הרבו בחיבוקים ומגע פיזי מרגיע
- השתמשו בטון רגוע, איטי, בהיר
- הגבילו חשיפה לחדשות לחלוטין
- "אנחנו בטוחים כאן, ואני איתך"
- עודדו ביטוי דרך ציור ומשחק
- תנועה ומשחק גופני – עוזר לשחרר מתח שנצבר בגוף

סימני מצוקה שכיחים

- נסיגה התפתחותית: הרטבה, יניקת אצבע
- דבקות מוגברת ובכי עז
- קשיי שינה, פחד מחושך, סיוטים
- תלונות גופניות ללא סיבה רפואית
- תוקפנות פתאומית

6-12 שנים

בית ספר יסודי 🏫

מה לעשות

- ענו בכנות, בגובה העיניים
- הסבירו את הנשמע מהחדשות
- אפשרו ציור ומשחק – לעיבוד
- "המקלט והחיילים שומרים עלינו"
- שמרו על שגרות לימוד ושינה
- עודדו שאלות – אל תחסמו
- פעילות גופנית ותנועה מחזירות תחושת שליטה ומשחררות מתח
- מגע וחיבוק – עדיין חשובים גם בגיל זה, אם הילד/ה פתוח/ה לכך

סימני מצוקה שכיחים

- ירידה בלימודים, קשיי ריכוז
- משחק חזרתי הקשור לאירוע
- שאלות רבות על מוות ובטיחות
- תלונות גופניות לפני בית הספר
- פחד מפרידה מהורים

12-18 שנים

גיל ההתבגרות 🎧

מה לעשות

- פתחו שיחה – אל תכפו
- הכירו בצורך בפרטיות ובאוטונומיה
- קבעו גבולות חדשות ביחד
- שתפו ברגשות שלכם במינון

סימני מצוקה שכיחים

- נסיגה חברתית, הסתגרות בחדר
- גלילת חדשות אובססיבית
- חילוקי דעות ועצבנות מוגברת
- ירידה בתפקוד ובמוטיבציה

- עודדו קשר עם חברים
- כבדו את מורכבות הרגשות שלהם

- ספקנות ועצב כלפי העתיד

מה לומר — ומה להימנע ממנו

"לא יודעת/ת מה יהיה, אבל אני כאן איתך."

✓ כנה ומחזק תחושת ביטחון

"מה אתה מרגיש? אני כאן להקשיב בלי לשפוט."

✓ פותח שיחה בצורה בטוחה

"גם אני קצת מפחד/ת, ואנחנו ביחד ובטוחים."

✓ אמיתי, מחבר, לא מנתק

הימנעו מ: "אל תדאג / אין ממה לפחד" (מנתק ולא נכון), "תהיה/י חזקה" (יוצר בושה על רגשות טבעיים), "הכול יהיה בסדר" ללא ביסוס. **ילדים מזהים אי-אמת ומאבדים אמון.** עדיף שתיקה כנה מהבטחת שווא.

שגרה ומרחב בטוח פיזי ורגשי 🏠

1 שגרה = עוגן לילד: שמרו על שעות קבועות לארוחות, שינה, ולימודים. גם כשהכל משתנה – הצפייה מה יקרה הבא מרגיעה את מערכת העצבים של הילד.

2 הכינו "ערכת מ"ד רגשית": צעצוע אהוב, ספר, אוזניות עם מוזיקה, חטיף – לילד הקטן. לנוער: טלפון טעון, משחק. הידיעה שיש "מ"ד אישי" מרגיעה מאוד.

3 טקסי נחמה קבועים: ריטואל ערב קבוע, שיר לפני שינה, שוקו חם בבוקר – דברים קטנים שחוזרים כל יום הם "עוגן" בסערה. אל תזלזלו בכוחם.

4 הגבלת חשיפה לחדשות: ילדים מתחת לגיל 10 – לא כלל. מעל גיל 10 – עם ליווי הורי ובמינון. ילד שנחשף לבד בונה בדמיונו דברים מפחידים הרבה יותר מהמציאות.

לשמור על עצמכם — זה לא אנוכיות, זו חובה 🛡️

📌 דגלים אדומים — פנו לעזרה

- לא ישנים בכלל שבועות רצופים
- תחושה שאתם "מתפרקים" בפני הילדים
- כעס בלתי נשלט קבוע
- חוסר תפקוד בסיסי
- מחשבות על פגיעה עצמית

✓ מה מסייע לכם

- ✓ 15-20 דקות ביום לעצמכם – חיוני
- ✓ שיחה עם מבוגר מהימן
- ✓ שינה – גם כשקשה לישון
- ✓ פעילות גופנית קצרה
- ✓ לבקש עזרה כשצריך – זה דוגמה לילדים
- ✓ לשתף עם בן/בת הזוג

כלל הזהב: אתם לא צריכים לדעת הכול, לא להיות שלמים ולא לספק תשובה לכל שאלה. אתם צריכים להיות נוכחים, כנים ועקביים. ילד שיש לו הורה כזה – יגיע לבגרות עם חוסן.

מוקדי סיוע נפשי וחוסן

5486
מרכז חוסן ארצי – הקואליציה הישראלית לטראומה
israeltraumacoalition.org · הפנייה לשירותים קהילתיים ותמיכה נפשית מקומית

sahar.org.il

סה"ר

תמיכה רגשית אנונימית · צ'אט 24/7

1800-363-363

נט"ל

נפגעי טראומה ולחץ · 24/7 · חינם

1201

ער"ן

עזרה ראשונה נפשית · 24/7 · חינם · גם ערבית ורוסית

02-6776200

הדסה

טיפול נפשי לילדים ונוער · פסיכיאטריה

מרכזי חוסן אזוריים

שדות נגב 050-5727378	אשכול 08-9965264	שדרות 08-6611150 / 08-6611140
אשקלון 08-9965264	חוף אשקלון 08-6576728	שער הנגב 051-2266275
חברה בדואית 072-2212788	אופקים 054-8220057	אמ"ן (נתיבות, מרחבים, בני שמעון) 055-3063863
שומרון 055-2779285	בנימין 02-5848600	עציון 058-3989550
	מרכז החוסן הקהילתי ואדי ערה 054-2296030	יהודה 055-9534177 / 02-9969560

מוקד חוסן ארצי 5486

<https://israeltraumacoalition.org>

הקואליציה הישראלית לטראומה